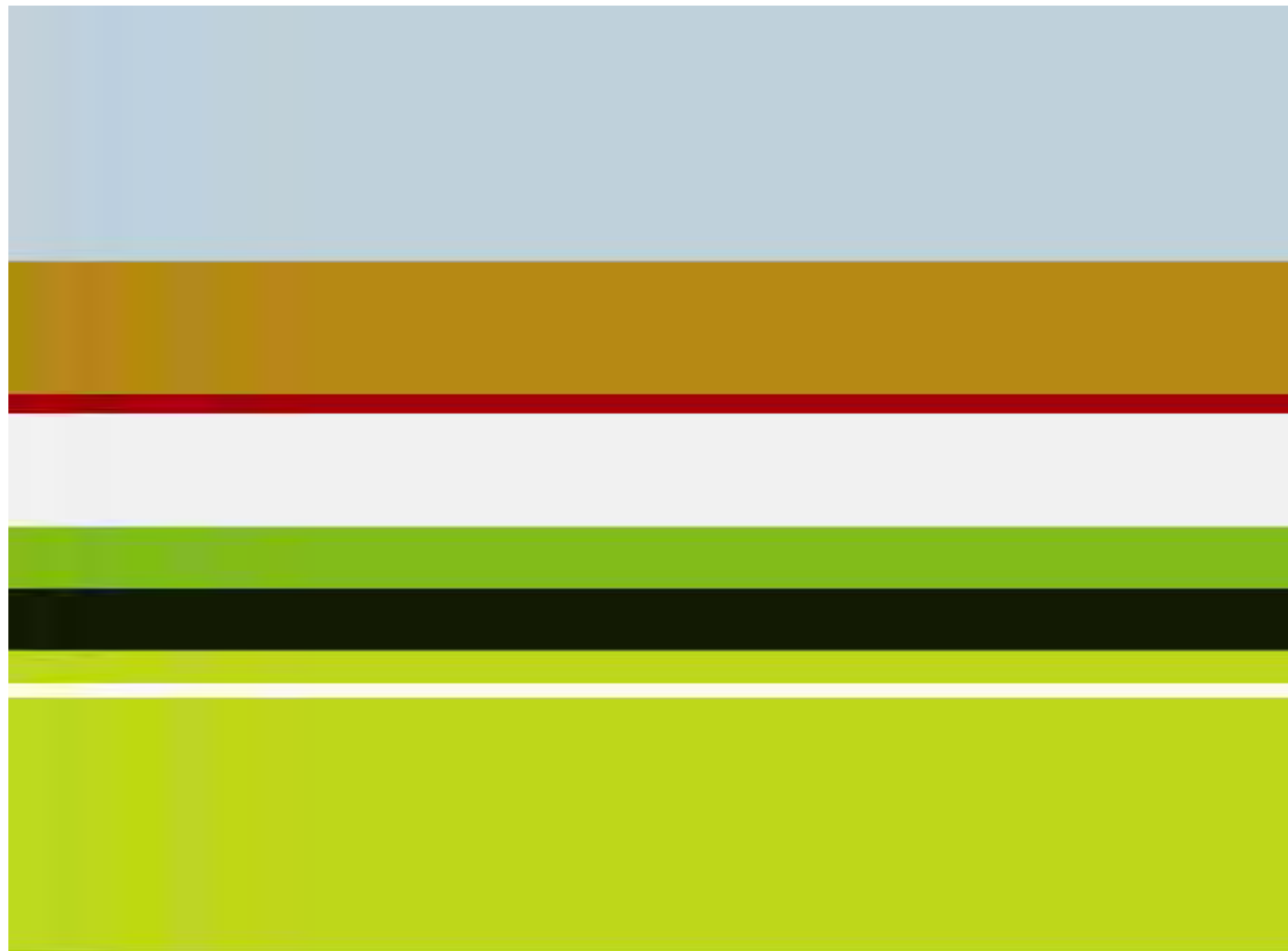

Evaluatie Uitvoeringsprogramma's Sociaal Domein Texel 2022 en 2023

Behorend bij de visie 'Wij zijn Texel: Gezond en Sociaal'

Afdeling Sociaal Domein

Oktober 2023

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Aanleiding	3
Hoofdstuk 2: Waar staan we nu?	4
Uitvoeringsprogramma Gezondheid	4
Uitvoeringsprogramma Gezond en Veilig Opgroeien	5
Uitvoeringsprogramma Maatschappelijke Ondersteuning & Meedoen	6
Uitvoeringsprogramma Werk & Zekerheid	7
Hoofdstuk 3: Beschouwing	9
Doelstellingen, resultaat en impact op de inwoners	9
Structuur, proces en coördinatie	9
Hoofdstuk 4: Blik op de toekomst	11
Landelijke ontwikkelingen	11
(Her)prioriteren doelstellingen Sociaal Domein	11
Creëren van de juiste randvoorwaarden	11
Hoe verder	11
Bijlagen	12
Bijlage 1. Overzicht ondernomen acties per actielijn	12
Bijlage 2. Deelnemers interviews	14
Bijlage 3. Evaluatiemodel	15

Hoofdstuk 1: Aanleiding

Voor u ligt de notitie met de uitkomsten van de evaluatie van de vier uitvoeringsprogramma's in het Sociaal Domein van de gemeente Texel. Met deze evaluatie is in kaart gebracht wat er per uitvoeringsprogramma is bereikt in 2022 en 2023. Vervolgens wordt een beschouwing gegeven van waar de gemeente op dit moment staat in relatie tot wat er initieel werd beoogd met de uitvoeringsprogramma's (doelstellingen). Ten slotte blikken we vooruit naar het vervolg van de uitvoeringsprogramma's vanaf 2024 en verder.

In 2021 is de Visie Sociaal Domein: 'Wij zijn Texel: Sociaal en Gezond - met en voor elkaar' vastgesteld. In deze visie wordt beschreven waar de gemeente Texel in 2035 wil staan in het Sociaal Domein. Een sterke en vitale samenleving, waarin zelfredzaamheid, zorg voor elkaar en fysieke, emotionele en sociale veerkracht centraal staat; dat is wat de gemeente Texel wil bereiken voor haar inwoners. Om uitvoering te geven aan de visie zijn de belangrijkste opgaven, waarden en acties waarop de gemeente extra wil inzetten opgesteld. Op basis van deze acties zijn er - samen met maatschappelijke partners - vier uitvoeringsprogramma's voor 2022 en 2023 opgesteld: (1) Gezondheid, (2) Gezond & Veilig opgroeien, (3) Maatschappelijke ondersteuning & Meedoen, en (4) Werk & Zekerheid.

In december 2023 lopen de uitvoeringsprogramma's af. In voorbereiding op nieuwe uitvoeringsprogramma's vanaf 2024 heeft EHdK namens de gemeente Texel van juli t/m september 2023 de uitvoeringsprogramma's geëvalueerd. Allereerst is er een deskresearch uitgevoerd waarin alle bestaande documentatie (visie documenten, uitvoeringsprogramma's, tussentijdse evaluaties, raadsinformatiebrieven) is geanalyseerd. Vervolgens is er een interviewronde gedaan langs verschillende personen die betrokken zijn bij de uitvoeringsprogramma's. In totaal zijn er zeventien betrokkenen vanuit zowel de gemeente als het netwerk gesproken (zie bijlage voor de deelnemers en de interviewleidraad).

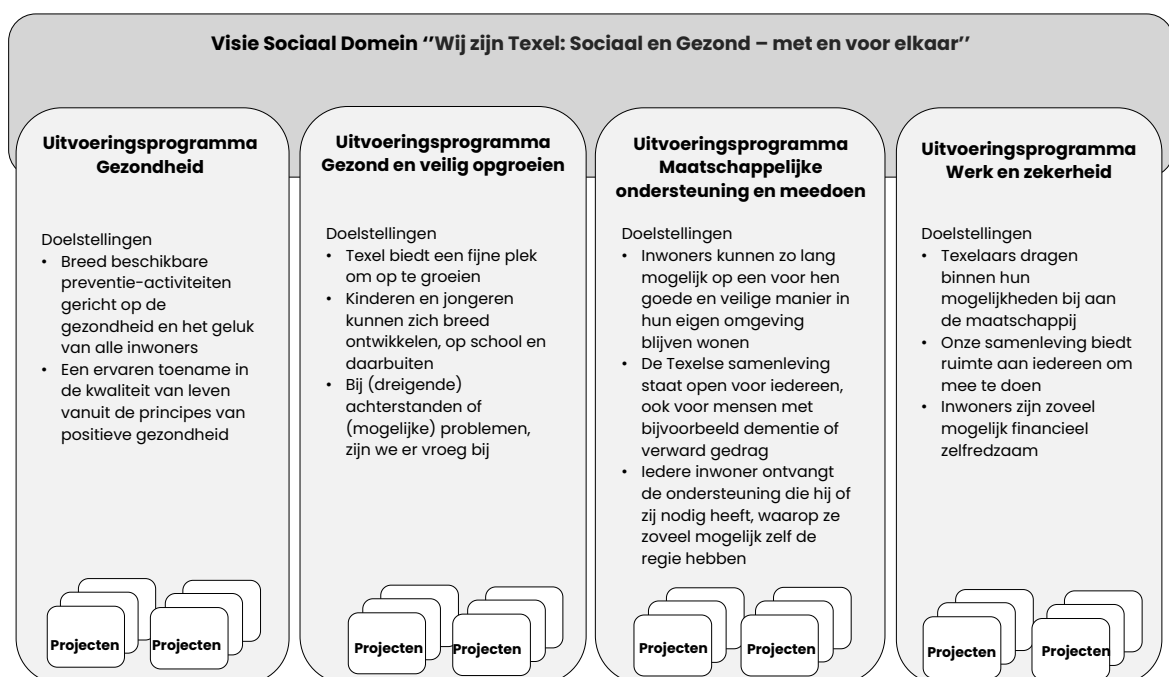
De evaluatie is uitgevoerd aan de hand van een evaluatiemodel (zie bijlage) waarin een zestal thema's centraal staat: het beleid en de visie achter de uitvoeringsprogramma's, de uitvoering, de resultaten en impact, proces, monitoring en ten slotte de structuur en coördinatie van de uitvoeringsprogramma's. Per thema worden de inzichten uit de evaluatie in dit document beschreven.

De inzichten uit de evaluatie zijn mogelijk nog niet volledig. Het beeld is immers gevormd op basis van 17 gesprekken, terwijl er nog vele andere personen betrokken zijn bij de uitvoeringsprogramma's. Desalniettemin is er vanuit verschillende perspectieven geëvalueerd en geeft de evaluatie dan ook op hoofdlijnen een beeld van wat er op de vier uitvoeringsprogramma's is bereikt.

Hoofdstuk 2: Waar staan we nu?

Per uitvoeringsprogramma zijn er doelstellingen gesteld over wat de gemeente beoogt te bereiken met de activiteiten in het programma (zie figuur). Over het algemeen zijn er in de afgelopen twee jaar veel stappen gezet. De uitvoeringsprogramma's zijn breed opgezet en er is veelvuldig uitvoering gegeven aan de verschillende actielijnen binnen de uitvoeringsprogramma's. Hieronder wordt per uitvoeringsprogramma de stand van zaken op hoofdlijnen toegelicht. Aanvullend daarop is in bijlage 1 een gedetailleerd overzicht van de ondernomen acties en status per uitvoeringsprogramma te vinden.

Uitvoeringsprogramma Gezondheid Sociaal Domein

Het uitvoeringsprogramma Gezondheid heeft een sterke samenhang met het brede programma Gezond Texel 2030, welke is opgesteld door de Coöperatie Kern Gezond Texel. De gemeente is hier partner van. Initieel was het plan om het gezondheidsbeleid van de gemeente te vervangen door het programma Gezond Texel 2030. Dit bleek echter juridisch niet mogelijk waardoor de gemeente heeft gekozen om een deel van het programma te financieren, door de volgende twee actielijnen vast te stellen voor het uitvoeringsprogramma Gezondheid Sociaal Domein:

- 1) Ontwikkeling en uitvoering Publiekscampagne Gezondheid
- 2) Aanstelling van een programmamanager voor 2 dagen per week

Uit de evaluatie blijkt dat beide actielijnen zijn uitgevoerd en nog lopende zijn. De Publiekscampagne heeft vorm gekregen en er is een programmamanager aangesteld. In dit programma komt het doel van partnerschap van de gemeente goed tot uiting. Er zijn dan ook veel partijen betrokken en de gemeente werkt echt in partnerschap samen met de Coöperatie in het realiseren van de doelstellingen voor Gezondheid.

Wat betreft actielijn 1 zijn er veel activiteiten uitgevoerd als het gaat om de Publiekscampagne (zie bijlage). Hier staat het thema 'Positieve Gezondheid' centraal. De gesproken partijen geven aan dat de basis van de Publiekscampagne staat, maar dat het een wens is om deze basis in de toekomst verder uit te bouwen. Er zijn wisselende geluiden over in hoeverre de Publiekscampagne de inwoners bereikt. Er is een

theatervoorstelling georganiseerd waar circa 90 bezoekers op af zijn gekomen om het gedachtegoed van 'Positieve Gezondheid' te verspreiden. Ook is de website Kernegezond Texel actief. De wens bestaat om het gedachtegoed 'Positieve Gezondheid' nog beter onder de aandacht te brengen. Een aantal gesproken partijen geven aan dat het gedachtegoed nog niet bij alle inwoners goed is geland. De vraag is of de huidige communicatiekanalen voldoende bereik hebben (Texelse Courant, een website, mailing) en of het doel van de Publiekscampagne op deze manier wordt behaald. Dit beeld komt zowel terug van de gesproken maatschappelijke partijen als van de communicatieadviseur van de gemeente.

Wat betreft actielijn 2 is de programmamanager aangesteld en aan de slag met het uitwerken voor een meerjarenplan voor het programma Gezond Texel 2030. Dit is in september 2023 besproken in de stuurgroep van de Coöperatie, het meerjarenplan is nog niet gefinaliseerd.

Over het algemeen zijn er wisselende geluiden over wat dit programma oplevert voor de inwoners. Het gedachtegoed van 'Positieve Gezondheid' sluit aan bij de beleidsdoelstellingen en landelijke ontwikkelingen. Wel wordt aangegeven dat echte resultaten in de praktijk voor de inwoners nog weinig worden gezien. Het effect op de inwoners wordt op dit moment ook (nog) niet gemonitord. Wel vindt monitoring plaats van de Publiekscampagne. Hierbij zijn er cijfers in kaart gebracht omtrent de bezoekers van de website en sociale media. Deze cijfers zijn in het najaar van 2023 beschikbaar.

Uitvoeringsprogramma Gezond en Veilig Opgroeien

Binnen het uitvoeringsprogramma Gezond en Veilig Opgroeien staan drie actielijnen centraal:

- 1) Uitvoering geven aan de Eilandse preventieaanpak (voortaan onder de naam Opgroeien in Kansrijke Omgeving, ofwel OKO)
- 2) Onderzoeken of er samen met samenwerkingspartners een coalitie 'gezond en veilig opgroeien' gevormd kan worden
- 3) Opstellen preventieagenda voor de lange termijn

Kijkend naar de status van de actielijnen (zie bijlage 1) is te zien dat alle drie de actielijnen nog in uitvoering zijn.

Wat betreft actielijn 1 blijkt uit de evaluatie dat er voortvarend is gestart met uitvoering van De 'OKO-aanpak'. Hierin wordt nauw samengewerkt met het Trimbos instituut. Het startpunt van de aanpak was een monitor onder jongeren in 2020. Hieruit kwamen twee concrete aandachtspunten waar behoefte was om de focus op te leggen voor de jongeren op Texel namelijk (1) *ouderbetrokkenheid* en (2) *begeleide vrijetijdsbesteding*.

Ten behoeve van het aandachtspunt *ouderbetrokkenheid* is de werkgroep ouderkracht opgericht, met het doel om ouders handvatten en tools te bieden bij de opvoeding van de kinderen. De werkgroep is actief en komt structureel bij elkaar (zie bijlage voor ondernomen activiteiten). De werkgroep wordt door verschillende gesproken partijen als positieve toevoeging op Texel ervaren. De werkgroep ouderkracht bepaalt op basis van de input van de 'Denktank Ouders' en de doelstellingen van het programma welke activiteiten worden ondernomen. Een aandachtspunt is volgens de gesproken partijen om ervoor te zorgen dat er input wordt opgehaald bij de 'kwetsbare' ouders waarvoor de werkgroep ouderkracht handvatten kan bieden. Op dit moment worden deze kwetsbare ouders nog niet altijd bereikt.

"Het zijn altijd dezelfde mensen die komen naar de bijeenkomsten die worden georganiseerd door de werkgroep ouderkracht. De mensen die je wil bereiken komen niet. Maar ouders die komen, zijn op zich positief. Het is een initiatief dat een kans verdient."

Ten behoeve van het aandachtspunt *begeleide vrijetijdsbesteding* is er voortvarend gestart met het ontwikkelen van een website (ACT), welke niet goed bleek aan te sluiten bij de behoeften van jongeren. Op dit moment is er een app in ontwikkeling (zie bijlage activiteiten). De gesproken partijen geven aan vertrouwen te hebben dat de app zal aansluiten op de behoefte van de jongeren.

Wat betreft actielijn 2 (het vormen van een coalitie gezond en veilig opgroeien) geven gesprekspartners aan dat er vanuit de partners geen behoefte was aan nog een extra samenwerkingsverband. Om die reden is er besloten de werkgroep Ouderkracht eind 2023 om te vormen tot de Coalitie Gezond en Veilig Opgroeien. Daarnaast wordt deze Coalitie ondergebracht als commissie bij de Coöperatie Kerngezond Texel. In meerdere gesprekken wordt benoemd dat de werkgroep zoekende is geweest naar hun precieze rol en hoe hier invulling aan te geven, maar dat de samenwerking steeds beter vorm krijgt.

Wat betreft actielijn 3 is er een preventiematrix opgesteld door de gemeente. Vervolgens is er gevraagd aan de werkgroep ouderkracht om deze matrix om te vormen tot een concrete preventie agenda. Deze agenda is nog niet gereed en is in ontwikkeling.

Over het algemeen geven veel partijen aan dat er enthousiast is gestart met de uitvoering van de actielijnen in dit programma. Echter zijn er gedurende de afgelopen jaren veel wisselingen geweest in de betrokken personen, zowel van de gemeente (wisseling in proceseigenaren) als in de uitvoering van het programma (projectleider OKO). Hierdoor was het niet altijd duidelijk waar het uitvoeringprogramma stond en wat er gedaan moest worden. Dit heeft ook geleid tot onduidelijkheid over doelen, acties en wie waar verantwoordelijk voor was.

De gesproken partijen geven aan dat de effecten van bovengenoemde actielijnen naar verwachting positief zijn, maar op dit moment nog klein en weinig merkbaar voor inwoners. In dit uitvoeringsprogramma vindt er wel monitoring op de effecten bij jongeren plaats (via de GGD en de scholen). Echter wordt er aangegeven dat het te vroeg is om resultaten van OKO te kunnen zien. Het is immers een meerjarige aanpak. Uit de laatste monitor van de GGD blijkt dat het middelengebruik nauwelijks tot niet is afgenomen. Wel is het zichtbaar dat de activiteiten vanuit de werkgroep ouderkracht goed worden bezocht. Tot nu toe gebeurt dit voornamelijk door professionals, maar ook worden langzaam steeds meer ouders bereikt.

Uitvoeringsprogramma Maatschappelijke Ondersteuning & Meedoen

Binnen het uitvoeringsprogramma Maatschappelijke Ondersteuning & Meedoen staan drie actielijnen centraal:

- 1) Onderzoeken hoe vrijwilligers beter gefaciliteerd kunnen worden in hun werk met specifieke doelgroepen.
- 2) De sociale kaart van Texel is toegankelijk en vindbaar voor hulpvragers en -bieders
- 3) De dorpshuizen worden ontwikkeld tot voorportaal voor zorg en welzijn

De eerste twee actielijnen zijn afgerond (onderzoek vrijwilligers en sociale kaart). De actielijn rondom de dorpshuizen loopt nog.

Wat betreft actielijn 1 blijkt uit de evaluatie dat het onderzoek naar het faciliteren van de vrijwilligers in 2022 is uitgevoerd door BMC. Het rapport is opgeleverd maar is nog in concept en de resultaten daarvan zijn nog niet breed bekend bij alle maatschappelijke partijen. De uitkomsten van het rapport hebben niet veel betrekking op het sociaal domein maar bijvoorbeeld op de omgevingsvisie. Vanuit het onderzoek is de behoefte geuit om een breed aanbod van vrijwilligerswerk te koppelen en één plek te creëren waar al het aanbod beschikbaar is. Hiertoe is de wens geuit om het vrijwilligerswerk als apart onderdeel op te nemen in het Huis van Ontwikkeling. Hiermee wordt een centrale plek gecreëerd van waaruit het vrijwilligerswerk kan worden aangeboden en mensen terecht kunnen met vragen. Vanaf november 2023 is er een kwartiermaker voor het Huis van Ontwikkeling aangesteld die dit verder gaat brengen. Daarnaast is Texels Welzijn een plan van aanpak aan het opstellen voor een vrijwilligerspunt in het Huis van Ontwikkeling.

Wat betreft actielijn 2 is de sociale kaart (voorheen Texel Kompas) overgezet naar de website van de Coöperatie Kerngezond Texel. De [nieuwe Texel Gids](#) op deze website biedt inwoners en professionals één vindplek voor zorg en welzijn, werk en inkomen, kinderen en jeugd en cultuur en wonen. De informatie die is overgezet is beter vindbaar en ook gekoppeld aan leefstijlthema's (positieve gezondheid) en uiteenlopende activiteiten. Texelaars zijn on- en offline geïnformeerd over de nieuwe vindplaats. Het is niet bekend in hoeverre deze sociale kaart momenteel (beter) vindbaar is dan daarvoor.

Wat betreft actielijn 3 heeft er een kanteling plaatsgevonden van de actielijn (zie bijlage activiteiten). De gesproken partijen geven aan dat dit enerzijds was omdat de doelstellingen van de actielijnen niet werden gedragen door de maatschappelijke partners en anderzijds omdat het onvoldoende duidelijk was welke activiteiten de gemeente wilde ondernemen in deze actielijn. Dit heeft er uiteindelijk toe geleid dat de focus van de actielijn is verlegd naar (het verbeteren van) de leefbaarheid van dorpen. Door meerdere gesprekspartners wordt benoemd dat de dorpen op Texel sterk verschillen in karakter en er verschillende behoeften zijn. Dit vraagt om maatwerk per dorp. Daarom zijn er in de verschillende dorpen leefbaarheidsenquêtes uitgezet. Op basis hiervan maken de dorpsuizen in samenwerking met Texels Welzijn een jaarplan per dorp. De gesproken partijen benoemen de jaarplannen als veelbelovend en goed passend wat er nodig is per dorp. Op dit moment ligt er voor twee van de zeven dorpen een jaarplan (zie bijlage acties).

“Als de gemeente helder is in wat ze willen, kun je veel bereiken. Het zit ‘m op communicatie, we willen alles doen zolang er duidelijk gecommuniceerd wordt.”

De fase waarin het programma zich bevindt is momenteel verkennend en onderzoekend. Een aantal gesproken partijen geeft aan dat de activiteiten van de actielijnen de afgelopen jaren als ad hoc werden ervaren. Het is nu de wens om op basis van de verkenningen verder (duurzame) invulling te geven aan dit uitvoeringsprogramma. Overkoepelend geven partijen aan goede verwachtingen te hebben van de ontwikkelingen binnen dit uitvoeringsprogramma. Weliswaar wordt ook benoemd dat er nog weinig effect merkbaar is voor inwoners. Dit wordt op dit moment niet gemonitord, wel kunnen de leefbaarheidsenquêtes van de dorpsuizen als nulmeting worden gebruikt.

Uitvoeringsprogramma Werk & Zekerheid

Binnen het uitvoeringsprogramma Werk & Zekerheid staan twee actielijnen centraal:

- 1) Inwoners en werkgevers worden gefaciliteerd bij participatie. Hiervoor wordt onderzocht wat de voorwaarden en consequenties zijn wanneer De Bolder zich ontwikkelt van een breed leer- en werkbedrijf naar een kleiner beschut werkbedrijf en alle andere dienstverlening op het gebied van re-integratie en participatie vanuit een andere samenwerkingsvorm wordt opgepakt.
- 2) Inwoners worden ondersteund bij financieel rondkomen en het voorkomen van schulden door:
 - a. Een extra boost te geven aan de communicatie over hulp bij rondkomen en schulden
 - b. Te werken met ambassadeurs, die laagdrempelig het gesprek kunnen voeren, en contactpersoon kunnen zijn voor mensen met vragen over rondkomen en schulden.
 - c. Om inwoners met een minimuminkomen zoveel mogelijk te ondersteunen worden verordeningen en beleidsregels aangepast t.a.v. in elk geval giften in de bijstand, verhogen studiekostentoeslag en kwijtschelding gemeentelijke heffingen.

Uit de evaluatie blijkt dat aan allebei de actielijnen uitvoering is gegeven. Beide actielijnen lopen nog.

Wat betreft actielijn 1 is er de afgelopen twee jaar samen met de maatschappelijke partners hard gewerkt aan een gedragen plan voor het Huis van Ontwikkeling (HvO) (zie bijlage activiteiten). Opvallend is dat een aantal gesprekspartners aangeven dat zij hier bewust afstand van hebben gehouden, omdat zij zich overvraagd voelden door de gemeente of geen tijd hadden. Het plan voor HvO wordt in december 2023 voorgelegd aan de gemeenteraad. De verwachting is dat er - na goedkeuring van de gemeenteraad - snel kan worden gestart met de implementatie in 2024. De gesproken partijen geven aan de verwachtingen is dat het Huis van Ontwikkeling een goede bijdrage kan leveren aan alle Texelaars met vraagstukken rondom arbeid en participatie (alsook vrijwilligerswerk).

“Er zijn forse stappen gezet in de afgelopen twee jaar. Bijvoorbeeld bij Huis van Ontwikkeling, daar liggen veel concrete ontwikkelingen.” “In het algemeen is iedereen het erover eens dat het Huis van Ontwikkeling goed is voor Texel.”

Wat betreft actielijn 2 is de inkomensgrens voor een aantal bestaande minimaregelingen verruimd (van 120% naar 140% van de bijstandsnorm) en is een donatie gedaan in (gemeenschaps)fondsen op Texel. Ook is er veel ingezet op communicatie rondom financiële thema's. Zo is het thema 'Financieel Fit' meegenomen in de Publiekscampagne van de Coöperatie Kerngezond Texel. Daarnaast is er in Q2 van 2023 vanuit de gemeente een aparte campagne gestart om inwoners te informeren over het maatregelenpakket (campagne minimaregelingen).

Effect van de campagne

De campagne minimaregelingen is gemonitord aan de hand van het bezoek van de web omgeving, het bereik op social media en de statistieken van de mailing. De communicatieadviseur geeft aan dat de campagne goed loopt. Ook wordt er gemonitord op het effect van de campagne op de inwoners. Het effect van de campagne is terug te zien in het aantal aanvragen voor de bijzondere bijstand, ruim 30% meer tussen januari en oktober 2023 vergeleken met dezelfde periode in 2022. Daarnaast wordt vanuit de gemeente aangegeven dat er meer aanvragen binnenkomen voor hulp bij geldzaken bij Texels welzijn en gebruik wordt gemaakt van de fondsen. Texels Welzijn voerde in het tweede kwartaal van 2023 vijftientig gesprekken met betrekking tot hulp bij geldzaken. 60% van deze vragen ging over de energietoeslag. De overige vragen waren divers, uiteenlopend van 'Hoe vraag ik huurtoeslag aan?' tot 'Kan ik gebruik maken van bijzondere bijstand?'. De Stichting Kerken en Minima geeft aan bijna geen aanvragen te ontvangen, terwijl er genoeg geld beschikbaar is bij de Stichting. Het Energie Solidariteitsfonds waar de gemeente een donatie in heeft gedaan, heeft 13 alleenstaanden en 8 gezinnen ondersteund bij de afrekening van (te) hoge energiekosten. De regeling is in overleg met Texels Welzijn verlengd tot 31 december 2023 (dat was eerst 1 juli 2023) en dat is ook in alle dorpskranten gecommuniceerd. De verantwoording over de toekenningen uit het fonds Voortgezet Onderwijs en het Jeugdfonds geschiedt jaarlijks in het jaarverslag van het Texel Fonds.

Er wordt aangegeven dat er in de toekomst onderzocht zou kunnen worden of- en welke drempels er zijn om hulp bij geldzaken aan te vragen. Hoewel de resultaten van de campagne er goed uit zien, krijgt de gemeente signalen binnen dat er ook mensen zijn die geen aanvraag doen terwijl ze wel degelijk recht hebben op de regelingen voor minima. Het blijft moeilijk deze groep te bereiken en dit geldt zeker ook de groep die valt in de categorie met een inkomen tussen 120 tot 140% van de bijstandsnorm. Deze mensen zijn geen 'bestaande klanten' en voelen zich ook niet zo. Op basis van deze verkenning zou de campagne verder aangescherpt kunnen worden.

Hoofdstuk 3: Beschouwing

Doelstellingen, resultaat en impact op de inwoners

Binnen alle uitvoeringsprogramma's zijn de afgelopen jaren vele ontwikkelingen geweest en vele activiteiten ondernomen. Er ligt een duidelijke focus binnen de gemeente en de maatschappelijke partners op de onderwerpen die worden geadresseerd in de uitvoeringsprogramma's. De gemeente gaf tijdens de evaluatie aan dat dit bij de start van het opstellen van de uitvoeringsprogramma's ook een belangrijk doel was: de actielijnen in de uitvoeringsprogramma's zijn geformuleerd op basis van de onderwerpen waarvan er door zowel de gemeente als maatschappelijke partners is aangegeven dat hier meer op moest worden ondernomen. De uitvoeringsprogramma's worden dan ook gezien als extra activiteiten naast de reguliere lopende activiteiten die al worden ondernomen binnen het Sociaal Domein. In dat opzicht hebben de uitvoeringsprogramma's hun doel bereikt: de onderwerpen waarvan werd aangegeven dat er meer focus op moest liggen, staan op de kaart.

Wel is de vraag gesteld in hoeverre de ondernomen activiteiten in de uitvoeringsprogramma's hebben bijgedragen aan het realiseren van de beoogde doelstellingen vanuit de Visie Sociaal Domein. Er wordt door meerdere gesprekspartijen benoemd dat de inwoners naar verwachting nog (te) weinig merken van de uitvoeringsprogramma's en dat hier in de toekomst nog veel kansen liggen. Het valt de gesprekspartners op dat de actielijnen in de huidige uitvoeringsprogramma's op dit moment sterk verschillen in orde van grootte en mate van concreetheid. Ook wordt benoemd dat het wel erg veel doelstellingen en actielijnen zijn en dat er veel overlap in de doelstellingen tussen de uitvoeringsprogramma's zijn. Verschillende partijen geven hierbij aan dat het niet altijd helder is wat de gemeente beoogde te bereiken met de actielijnen, waardoor de focus in de activiteiten ook afneemt. Het verloop binnen de gemeente wordt ook benoemd als een reden waardoor de continuïteit binnen een uitvoeringsprogramma lastig te waarborgen is.

Mede door bovengenoemde punten geven gesprekspartners aan dat het lastig inzichtelijk te maken is in hoeverre de activiteiten in de actielijnen daadwerkelijk bijdragen aan de beoogde doelstellingen en de gewenste impact voor de inwoners. Monitoring in brede zin in de toekomst zou kunnen bijdragen aan het meer inzichtelijk maken van de impact van de uitvoeringsprogramma's op de inwoners.

Op dit moment vindt er met name monitoring plaats van de resultaten van de campagnes en de ontwikkelingen bij de jongeren op het eiland. Er vindt nog geen brede monitoring plaats op de impact van de uitvoeringsprogramma's. De gesproken partijen geven hier wisselende ideeën over te hebben. Sommige partijen geven aan dat het belangrijk is dat de gemeente specifieke indicatoren bij de doelstellingen formuleert, waarop breed kan worden gemonitord. Anderen geven aan dat monitoren in het Sociaal Domein een lastige opgave is. Zij geven aan dat het van vele variabelen afhankelijk is in hoeverre een actielijn ook de daadwerkelijk beoogde impact behaalt, dit is moeilijk te monitoren (lijkt soms op koffiedik kijken). Wel wordt het belang benoemd om te monitoren op wat er specifiek is gedaan binnen het uitvoeringsprogramma.

Structuur, proces en coördinatie

Een belangrijke doelstelling aan de start van de uitvoeringsprogramma's was om deze in partnerschap met de maatschappelijke partners vorm te geven en uit te voeren. Met name bij het uitvoeringsprogramma Gezondheid komt dit partnerschap goed tot uiting. Wel geven verschillende gesproken partijen aan dat er vragen bestaan over 'wie wat doet' in de uitvoering. De verantwoordelijkheden en taken zijn niet bij alle uitvoeringsprogramma's helder belegd. Dit maakt het soms lastig om stappen verder te komen. Met name de rol en verantwoordelijkheden van de Coöperatie Kernegezond Texel hierin wordt vaak benoemd. Hoewel hier goed in partnerschap wordt gewerkt en er veel verbindingen met maatschappelijke partijen zijn gelegd, ontbreekt het aan capaciteit en mandaat om uitvoering te geven aan de doelstellingen van het uitvoeringsprogramma. Hierdoor lijkt het voor verschillende partijen alsof er nog niet veel van de grond komt. Ook de rol van de Coöperatie ten opzichte van de andere maatschappelijke partners is voor verschillende gesproken partijen niet altijd helder. Een belangrijk vraagstuk wat naar voren komt in de evaluatie is hoe de gemeente het partnerschap in de toekomst verder wil vormgeven.

Daarnaast wordt er door meerdere gesproken partijen benoemd dat de structuur van de uitvoeringsprogramma's op dit moment complex is. Door de veelheid aan actielijnen, verschillende betrokken partijen en doelstellingen lijkt de focus 'zoek'. Ook wordt er benoemd dat er veel overlap tussen de verschillende uitvoeringsprogramma's plaatsvindt. Zo heeft de werkgroep Ouderkracht een belangrijke rol bij Gezond en Veilig Opgroeien, maar neemt ook activiteiten op zich van het programma Gezondheid. Er wordt dan ook een oproep gedaan om meer focus aan te brengen in de uitvoeringsprogramma's en de structuur vanuit een integrale blik vorm te geven (deze is nu veelal vanuit de vier wetten georganiseerd). Het eenvoudiger maken van de structuur en focus aanbrengen in doelstellingen worden door alle gesproken partijen als kans voor de toekomst gezien.

“Liever minder doelstellingen en activiteiten, maar wel helder wie wat doet om zo haalbare stappen te kunnen zetten.”

De bovenstaande uitkomsten uit de evaluatie zijn niet nieuw en worden breed herkend door alle gesproken partijen. Er kan worden gezegd dat er de afgelopen jaren is uitgevoerd wat er is afgesproken en dat er ontzettend veel tijd, energie en aandacht in de uitvoeringsprogramma's is gestoken. Er zijn ontzettend veel ideeën en initiatieven om het leven van de Texelaars te verbeteren. Alle gesproken partijen zien dan ook potentie voor de toekomst. Echter komt deze potentie niet altijd goed tot zijn recht en blijven de gewenste effecten op de inwoner nog achter. Hiervoor worden kansen in de toekomst gezien. Daarvoor worden de nieuwe uitvoeringsprogramma's vanaf 2024 geformuleerd.

Hoofdstuk 4: Blik op de toekomst

Landelijke ontwikkelingen

De uitkomsten van de evaluatie(s) van de uitvoeringsprogramma's vormen het vertrekpunt voor de nieuwe uitvoeringsprogramma's vanaf 2024. Daarnaast zijn er landelijke ontwikkelingen waar doelstellingen uit voortkomen welke effect hebben op de uitvoeringsprogramma's in het Sociaal Domein van de gemeente. Zo heeft het Gezond en Actief Level Akkoord (GALA) en bijbehorende Specifieke Uitkeringen (SPUK-middelen) een belangrijke invloed op wat er de komende jaren in de gemeente op het gebied van preventie en gezondheid van de inwoners moet worden uitgevoerd. Hiervoor is er reeds een breed plan door de gemeente Texel ingediend. Bij het opstellen van de nieuwe uitvoeringsprogramma's zal dit plan dan ook worden meegenomen. Daarnaast zijn de Hervormingsagenda Jeugd en het Integraal Zorgakkoord (IZA) belangrijke ontwikkelingen waarin er (mogelijk Regionaal) een beroep wordt gedaan op de lokale uitvoering van de toegang en lokale afspraken met maatschappelijke partijen. Ook deze ontwikkelingen worden meegenomen in het opstellen van de nieuwe uitvoeringsprogramma's.

(Her)prioriteren doelstellingen Sociaal Domein

De landelijke ontwikkelingen vragen om een (her)prioritering van de doelstellingen voor het Sociaal Domein die aansluiten op de visie. Dit sluit ook aan bij de oproep van de gesproken partijen om focus aan te brengen in de actielijnen voor de uitvoeringsprogramma's in de toekomst, en haalbare doelstellingen voor de komende jaren te formuleren. Op basis van de visie, de landelijke doelstellingen en lopende actielijnen moet worden besproken wat er wordt gecontinueerd en waar de focus ligt voor de uitvoeringsprogramma's van het Sociaal Domein. Verschillende partijen geven aan dat het 'versterken van de Sociale Basis' en 'Een goed functionerende arbeidsmarkt om de zorgvragen op te kunnen pakken' belangrijke thema's zijn. Het belang van het continueren van de actielijnen rondom het Huis van Ontwikkeling, de campagnes rondom Gezondheid, het verbeteren van de leefbaarheid van de dorpen en de OKO-aanpak wordt door verschillende gesproken partijen benoemd. De komende periode wordt gebruikt om de focus in kaart te brengen en dit meer concreet vorm te geven.

Het helder benoemen van de doelstellingen binnen het Sociaal Domein zoals hierboven is benoemd is de eerste stap. Daarbij is het van belang dat helder wordt gedefinieerd wat de rol van de uitvoeringsprogramma's hierbij is. Zijn de uitvoeringsprogramma's de 'extra' activiteiten waar de focus op moet liggen binnen het Sociaal Domein of beschrijven deze programma's de routekaart van activiteiten voor het Sociaal Domein voor de komende jaren? Dit heeft impact op de 'breedte' en de scope van de nieuwe uitvoeringsprogramma's.

Creëren van de juiste randvoorwaarden

Naast het prioriteren van de doelstellingen is het creëren van de juiste randvoorwaarden ook belangrijk om stappen te kunnen zetten. Hiervoor is het helder uitwerken van rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende betrokken partijen in een uitvoeringsprogramma belangrijk voor de toekomst. Daarnaast draagt het versimpelen van de structuur aan meer overzicht en duidelijkheid bij de betrokken partijen. Dit in combinatie tot (minder) doelstellingen en actielijnen leidt er mogelijk toe dat er meer focus is en meer slagkracht om zaken beter van de grond te krijgen en een stap verder te komen in het Sociaal Domein.

Hoe verder

De huidige evaluatie en adviezen vormen het uitgangspunt voor het opstellen van vernieuwde uitvoeringsprogramma's vanaf 2024. Om te komen tot nieuwe uitvoeringsprogramma's wordt als eerst door de gemeente de focus en prioriteiten voor het Sociaal Domein bepaald. Nadat de gemeente richting heeft bepaald worden bijeenkomsten georganiseerd met maatschappelijke partners om doelstellingen te formuleren voor de vernieuwde uitvoeringsprogramma's. In december wordt dit alles samengebracht tot nieuwe uitvoeringsprogramma's. In maart 2024 liggen de uitvoeringsprogramma's ter besluitvorming voor aan de Raad.

Bijlagen

Bijlage 1. Overzicht ondernomen acties per actielijn

Uitvoeringsprogramma Gezondheid		
Actielijn	Ondernomen acties 2022 en 2023	Status
Ontwikkeling van uitvoering Publiekscampagne Gezondheid (2022 – 2023)	- De publiekscampagne startte met een promotiefilmpje in december 2022 - De campagne gaat uit van zes domeinen van Positieve Gezondheid die zijn doorvertaald naar de thema's: eet natuurlijk, lekker in je vel, blijven bewegen en gezonde omgeving, verbinden en ontmoeten, hard werken goed ontspannen, en financieel fit. Elke twee maanden vindt een mini campagne plaats waarin per keer één van de zes thema's wordt belicht via een artikel in de Texelse Courant, aandacht in de mailing of sociale media post - Er is een theatervoorstelling georganiseerd waar circa 90 mensen op af zijn gekomen - Er zijn meerdere gratis trainingen Positieve Gezondheid aangeboden - De Publiekscampagne is gelanceerd op de website van Kerngezond Texel - Daarnaast wordt via sociale media campagne gevoerd. Er is contact met 0222 Texel (een populair Instagram account onder Texelse jongeren) om in contact te komen met Texelse jongeren om hen te bevragen over gezondheidsvraagstukken - Elk kwartaal wordt Café Kern Gezond Texel georganiseerd voor professionals	Lopend
Aanstelling van een programmamanager voor twee dagen in de week	- Eind maart 2022 heeft de Coöperatie Kern Gezond een programma- en contentmanager aangenomen - Maandelijks komt de stuurgroep bijeen voor de voortgang van het programma - De programmamanager heeft organisaties benaderd om zich aan te sluiten bij de Coöperatie Kerngezond Texel (ondertussen 35 leden bij de coöperatie) - Er is een programma Gezond Texel 2030 opgesteld. De programmamanager werkt momenteel een meerjarenplan uit waarin staat beschreven wat er moet worden bereikt en wat hiervoor nodig is. Dit wordt in september 2023 geagendeerd in de stuurgroep van de Coöperatie Kern Gezond	Afgerond

Uitvoeringsprogramma Maatschappelijke Ondersteuning & Meedoen		
Actielijn	Ondernomen acties 2022 en 2023	Status
Was initieel: De dorpshuizen worden ontwikkeld tot voorportaal van zorg en welzijn	- Initieel is dorpshuis Oosterend benaderd om een pilot te draaien met betrekking tot deze actielijn. Tijdens gesprekken met onder andere de dorpscommissie Oosterend en Texels Welzijn bleek dat het vraagstuk niet geheel aansloot. Daarom is besloten om het vraagstuk te kantelen en het dorpshuis niet als doel te zien, maar als middel om het doel te bereiken.	Gekanteld
Is in 2022 gekanteld naar: Leefbaarheid in de dorpen verhogen met behulp van de dorpshuizen	- Dorpshuizen hebben enquêtes met betrekking tot de leefbaarheid in de dorpen uitgezet onder inwoners. Dorpshuis Oosterend heeft de reacties van de enquête in september 2023 binnen gekregen. - Texels Welzijn onderzoekt per dorpshuis wat de behoeftes zijn en schrijft per dorpshuis een jaarplan. Het jaarplan voor De Koog is afgerond. De jaarplannen voor dorpshuis Oosterend en Oude Schild zijn in ontwikkeling - Coöperatie Kerngezond Texel maakt rondes langs dorpshuizen om te kijken wat daar ontbreekt en wat zij daar kunnen betekenen	Lopend
Onderzoeken hoe vrijwilligers binnen zorg en welzijn beter gefaciliteerd kunnen worden	- Het onderzoek voor faciliteren van vrijwilligers is uitgevoerd in 2022 door BMC en is in concept afgerond. Er is nog geen vervolg gegeven aan het de uitkomsten dit onderzoek - Texels Welzijn is bezig met het inrichten en bestendigen van een vrijwilligers platform - Er lopen gesprekken tussen Texels Welzijn en Huis van Ontwikkeling (HvO) waarin er afspraken worden gemaakt over het al dan niet onderbrengen van de vrijwilligers binnen HvO (gesprekken nog niet afgerond)	Afgerond
De sociale kaart van Texel is toegankelijk en vindbaar voor hulpvragers	- Het Texels Kompas (de sociale kaart) is overgezet naar de website van Kerngezond Texel en is daar te vinden onder de Texelgids. - Er wordt op dit moment gewerkt aan het actualiseren van de gegevens van de sociale kaart en het optimaliseren van de zoektermen	Afgerond

Uitvoeringsprogramma Gezond & Veilig Opgroeien		
Actielijn	Ondernomen acties 2022 en 2023	Status
Door ontwikkelen en verbeteren van de Eilandse Aanpak (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO))	- In 2018 is de pilot Eilandse aanpak gestart en is een monitor uitgevoerd. Uit de monitor kwamen twee aandachtspunten voor het beleid: (1) ouderbetrokkenheid en (2) begeleide vrije tijdsbesteding. Op basis van deze aandachtspunten is er verder invulling gegeven aan deze actielijn <i>Begeleide vrije tijdsbesteding:</i> - Er is een website (ACT Texel) ontwikkeld door de werkgroep ACT met daarop het vrijetijdsaanbod voor jongeren. Dit sloot onvoldoende aan bij de behoefte van jongeren - Om beter aan te sluiten bij de behoefte van jongeren (en beter te kunnen monitoren) is er besloten om in samenwerking met Young 4 Ever (Y4E) een app te ontwikkelen. Voor het beheer van de app wordt via Y4E een coördinator geworven. Iresearch doet momenteel onderzoek naar de behoefte van de jongeren voor deze app <i>Ouderbetrokkenheid:</i> - De werkgroep Ouderkracht is opgericht. De werkgroep bestaat uit professionals van de verschillende welzijns- en zorgpartijen en Coöperatie Kern Gezond. Doel van de werkgroep is om ouders de handvaten en tools te bieden om kinderen gezond en veilig op te laten groeien - Er zijn drie informatieve kroegentochten georganiseerd door de werkgroep voor ouders om in gesprek te gaan over opvoeding van de kinderen - De werkgroep Ouderkracht heeft de 'Denktank Ouders' opgericht. De Denktank wordt periodiek georganiseerd en begeleidt door professionals van de werkgroep Ouderkracht. Tijdens de Denktank worden de behoeften van ouders in kaart gebracht. Dit vormt input voor de werkgroep Ouderkracht. Op 2 oktober 2023 vindt een bijeenkomst plaats met professionals, ouders en kinderen om te kijken wat er nodig is om jongeren zo veilig mogelijk te laten opgroeien - De werkgroep Ouderkracht wordt eind 2023 omgevormd tot Coalitie Gezond en Veilig Opgroeien en ondergebracht als commissie bij de Coöperatie Kerngezond Texel. De werkgroep Ouderkracht maakt momenteel afspraken over de functie van de Coalitie in het Sociaal Domein. - In 2020 is de tweede monitor uitgevoerd door GGD - In april 2023 is de derde monitor gezondheidsmonitor afgerond	Lopend
Vorming van de coalitie Gezond & Veilig Opgroeien	- De werkgroep Ouderkracht wordt eind dit jaar omgevormd tot coalitie Gezond en Veilig Opgroeien en als commissie ondergebracht bij de Coöperatie Kern Gezond Texel	Lopend
Opstellen preventieagenda	- Er is een preventie-matrix opgesteld door de gemeente - De gemeente heeft aan de werkgroep Ouderkracht gevraagd om de preventiematrix te prioriteren en op basis hiervan een preventie agenda op te stellen en deze ook uit te voeren. Er wordt toegewerkt naar een jaaragenda van preventie-activiteiten. De agenda is nog in ontwikkeling - Er zijn meerdere initiatieven op preventie uitgevoerd zoals Skills 4 Life, playback voorstellingen over middelengebruik en groepsdruk, lessen over 'Samen Fris', pestgedrag en omgaan met sociale media	Lopend
Uitvoeringsprogramma Werk en Zekerheid		
Actielijn	Ondernomen acties 2022 en 2023	Status actielijn
Inwoners en werkgevers beter faciliteren bij participatie. Hiervoor wordt onderzocht wat de voorwaarden en consequenties zijn wanneer de Bolder zich ontwikkelt van breed leer-werkbedrijf naar een kleiner beschut werkbedrijf en alle andere dienstverlening op het gebied van re-integratie en participatie vanuit een andere samenwerkingsvorm wordt opgepakt (Huis van Ontwikkeling)	- Voor het Huis van Ontwikkeling zijn in 2022 en 2023 meerdere bijeenkomsten geweest met alle stakeholders - Op basis van de bijeenkomsten is een eindrapportage met een transformatieplan voor het Huis van Ontwikkeling opgesteld - De eindrapportage wordt in december 2023 aan de Raad voorgelegd. Het streven is om in januari te starten met de uitvoering van het plan (onder leiding van een kwartiermaker) - De vacature voor de kwartiermaker staat open - Op dit moment wordt een mogelijke koppeling verkend tussen het Huis van Ontwikkeling en Texels Welzijn (vrijwilligerswerk). Mogelijk wordt er ook een verbinding gemaakt met Gezondheidsplein	Lopend
Inwoners ondersteunen bij financiële zelfredzaamheid en het voorkomen van schulden	- 'Financieel fit' is als thema meegenomen in de Publiekscampagne van de Coöperatie Kerngezond Texel. - De beleidsregels rondom minimaregelingen zijn aangepast: de bijstandsnorm is verhoogd evenals het toegestane bedrag voor giften in de bijstand - De gemeente heeft in 2022 donaties gedaan aan gemeenschapsfondsen op Texel - De campagne minimaregelingen is in Q2 van 2023 gestart	Status: afgerond

Bijlage 2. Deelnemers interviews

	Naam	Functie	Organisatie
1	Albert Hoven	Voorzitter Adviesraad Sociaal Domein & Dorpshuis Oosterend	Dorpshuis Oosterend en Sociaal Domein
2	Arnold Braak	Directeur	Werkbedrijf De Bolder
3	Berber Kruger	Directeur	Young 4 Ever
4	Corrie Setz	Rector-bestuurder	OSG de Hoge Berg
5	Diana Spiering	Communicatieadviseur	Gemeente Texel
6	Gert Pansier	Voorzitter	Sportstichting Texel
7	Hennie Huisman	Directeur	Texels Welzijn
8	Josje van Weerle	Afdelingsmanager	Gemeente Texel
9	Katrijn van der Vlerk	Voorzitter	Coöperatie Kerngezond Texel
10	Michou Kortrink	Programma manager	Coöperatie Kerngezond Texel en Gemeente Texel
11	Mignon van der Zwan	Procesbegeleider Huis van Ontwikkeling	Gemeente Texel
12	Monique van Gaalen	Directeur	Basisschool de Fontein
13	Remko van de Belt	Wethouder Sociaal Domein	Gemeente Texel
14	Sander Boschma	Directeur	Artex
15	Saskia Stam	Proceseigenaar Gezond & Veilig Opgroeien en kwartiermaker Eilandse Aanpak	Gemeente Texel
16	Saskia Ruijter-John	Voormalig Proceseigenaar uitvoeringsprogramma Gezondheid	Gemeente Texel
17	Stella Vonk	Teamleider Sociaal Domein	Sociaal Domein

Bijlage 3. Evaluatiemodel

